

Toelichting gehouden door Mia De Walsche

De oorsprong van het leven.

Eerste visioen uit het boek “De Operatione Dei” van Hildegard van Bingen.

□

Als Hildegard dit visioen krijgt is ze een rijpe, ouder wordende vrouw, die al enkele moeilijke conflicten heeft doorgemaakt, die geworsteld heeft met haar gezondheid, die anderen in ziekte en nood heeft bijgestaan, en die standpunten heeft ingenomen in een roerige politieke tijd. Ze staat met beide voeten op de grond, en ze weet wat het leven is. Ze is dan vijfenzestig jaar.

□

Ze begint aan haar laatste boek, dat heet “Over de goddelijke werken”. Het visioen “Over de Oorsprong van het leven” is daarvan het eerste.

Het laatste heet “Het einde der tijden”.

Daarmee geeft ze aan dat het over de Alfa en de Omega gaat: Gods werkzaamheid als oorsprong en voltooiing van het bestaan van mens en kosmos.

Wat Hildegard ons wil meedelen is eigenlijk haar groeiend inzicht in de betekenis van de bijbel en van het hele christelijke geloof. Misschien is “in-zicht” voor onze oren wel een beter woord dan “visioen”. Dit inzicht werd haar wel geschonken doorheen een uitzonderlijke visuele en visionaire kracht, die ook voor die tijd buitengewoon was.

Maar de inhoud van wat ze ons te zeggen heeft is toch gegroeid doorheen een jarenlange intense omgang met de bijbelse boodschap; en die tracht ze voor de mens van haar tijd duidelijk te maken.

Ze deelt ons ook mee dat zulk “in-zicht” – visioen – “Schau” - niet een kort flitsend eenmalig gebeuren is, ook niet een ontsnappend beeld als een droom. Het is een sterk aangrijpend en duurzaam beeld, dat haar langdurig bijblijft, waar ze steeds naar terug kan keren om het beter, verder, dieper te zien, en erin door te dringen.

Dit eerste visioen opent zich dan ook verder, en er vloeien andere inzichten/visioenen uit voort.

Wat opvalt bij de visioenen van Hildegard is dat ze zo lijken op de visioenen van Ezechiël en Daniël in het OT en op die van Johannes in de Apokalyps.

(Zelfs in taal, stijl, en constructie lijkt het verhaal van Hildegard op dat van Ezechiël: hij begint ook met te zeggen in welk jaar

het gebeurde. Ook bij hem: storm en onweer, veel vuur en water, dieren en edelstenen, en een stem die alles verklaart.

Ook bij hem beweegt er veel in het visioen, en het gaat gaandeweg meer en meer open. Ook hij verneemt via een visioen wat hem en anderen te doen staat.

Lees er maar eens het begin van het boek Ezechiël op na.)

Deze beelden moeten zeker in Hildegard geleefd hebben.

Het visioen waarvan we hier de afbeelding voor ons hebben, roept iets op wat ons toch wel wat vertrouwd is. Denk aan het stadhuis van Brussel, de insignes in het centraal station van Brussel, bepaalde sigaretten...(in

groene

verpakking!): St. Michiel en de draak!

Apokalyps 12.

Johannes van de Apokalyps ziet aan de hemel een vrouw die een kind baart. Een draak dreigt het te verslinden; maar een engel brengt het kind in veiligheid.

Op dat moment ziet Johannes de strijd tussen Michaël en de draak. En we horen daarin dat de draak eigenlijk overwonnen is door het bloed van het lam. Raadselachtige beelden, die eigenlijk zeggen: God, die mens wordt, is steeds bedreigd door het kwade.

Het kwade wordt maar overwonnen door de kracht van de liefde.

Hiermee hebben we een eerste sleutel om deze afbeelding, dit visioen van Hildegard te begrijpen. In plaats van de speer van Michaël houdt deze gestalte een Lam vast.

Minder gewelddadig dan de mannelijke speer. Maar van het lam vertrekt wel een soort licht, een straal, die het kwade treft. Wat betekent dit lam? We denken aan het “Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt”.

Het lam, dat Johannes in de Apokalyps op de troon ziet zitten. Want het is met het bloed van dit Lam, dat de Satan is overwonnen.

De Satan wordt hier voorgesteld door de slang; ze bijt een monster in het oor: dat betekent dat de slang aan de mens het kwade ingeeft.

Maar door de liefde wordt het kwade in bedwang gehouden.

Hoewel Hildegard een gestalte met vleugels ziet, spreekt ze niet over een engel.

Deze gestalte, met het vurig rode gezicht, die straalt als de zon noemt ze: de vorm van de liefde van God.

Die verschijnt in de vorm van een *mens*, omdat de liefde van God mens is geworden in Jezus. En daardoor heeft hij

elke mens geroepen om verlost te worden.

Het lam stelt de werkzaamheid van die liefde voor. Het straalt als daglicht, omdat daarin “de mildheid van het ware geloof geopenbaard wordt”.

Jezus geloofde in de zondaars, de zieken, en daarom riep hij ze op tot bekering, tot genezing; zijn geloof en zijn liefde konden hen transformeren. Dus dat lam stelt de werkzaamheid van Christus voor, en van elke gelovige die Hem navolgt.

Ieder die hem navolgt hoort bij die “talrijke menigte die hun gewaden hebben witgewassen in het bloed van het lam”, zoals we op Allerheiligen horen

in de lezing uit de Apokalyps.

Hildegard spreekt veel over het geloof. Uit zichzelf heeft de mens heel bescheiden mogelijkheden. Maar hij krijgt goddelijke kracht, door het geloof. Daarop wijst de ring rond het hoofd van de stralende figuur: alleen het geloof kan de liefde, die elk begrip te boven gaat, omvatten, be-grijpen.

Het hoofd boven het hoofd van die gestalte is de allesoverstijgende liefde van de Vader; en Hij komt ook het geloof te hulp: met zijn baard en zijn kin houdt hij de ring op het hoofd...

Er wordt ook veel gevlogen in Hildegards visioenen! Vleugels dienen om te vliegen, dat weten jullie natuurlijk.

Twee vleugels dan toch...

Vleugels dragen en zorgen voor dynamiek, die voortdurend

nodig is om zich af te keren van het kwade.

Het vervolg van dit visioen is dat de borst van de figuur met vleugels zich opent; en in plaats van het lam verschijnt er een groot rad (dat bestaat uit verschillende lagen vuur , vergelijkbaar met haar eerste kosmosvisioen).

En in het midden van dat rad ziet ze dan een mens met uitgestrekte armen. Die mens staat daar in het centrum van de kosmos, gedragen door de liefde van God, waarvan we bewust zijn gemaakt door Christus.

Dat is de visie van Hildegard. De kosmos bestaat in God. Hij blijft zijn schepping dragen. De mens wordt gedragen door de liefde van God.

Er zijn vijandige krachten aan het werk, maar de mens kan zich bewust keren naar het licht, de liefde, het leven: dank zij het Woord dat verlost . En moge ook deze Vleugel ons dragen naar het Levende Licht.